S4-P1

ការអនុវត្តបន្សាំបែបប្រពៃណី

ADB

សួស ពិនរក្ស

Asian Development Bank

តើចំណេះដឹង និងការអនុវត្តបែបប្រពៃណីជាអ្វី?

- ប្រព័ន្ធចំណេះដឹង និងការអនុវត្តនានា ដែលផ្អែកលើការពិសោធន៍ លទ្ធផល និងបញ្ញា ដែលមានលក្ខណៈប្រពៃណីនិងដែលសម្របតាមការណ៍ (Berkes, 2012)
- ផ្អែកលើបទពិសោធន៍និងករកើនឡើងជាច្រើនជំនាន់
- អនុវត្តក្នុងរយៈពេលដ៏វែងមួយ
- ការបញ្ជូន/ការផ្ទេរមិនមែនតែតាមមាត់ ប៉ុន្តែតាមការធ្វើ
- ព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានអាចរកបានសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការរៀបចំសហគមន៍ការរៀនពីគ្នាទៅវិញទៅមក។

ការអន្តរាគមន៍ប្រែប្រួលពេលវេលា និងការបន្សុំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កើតចេញពីការប្រឈមនិងភាពរស់ខ្លាំងរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរធាតុអាកាសនិងអាកាសធាតុ។
- ជីវភាពរស់នៅពឹងផ្អែកខ្លាំងលើធនធាន និងទីតាំងលំនៅដ្ឋានក្នុងកន្លែងងាយរងគ្រោះដោយអាកាសធាតុ។
- ជួយសហគមន៍កាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ បង្កើតវិធានបន្សាំដោយមានការចូលរួមនិងមានប្រសិទ្ធភាពតម្លៃដើម្បីឆ្លើយនឹងគ្រោះមហន្តរាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

សារៈសំខាន់នៃចំណេះដឹងនិងព័ត៌មានមូលដ្ឋានក្នុង CCA

ដើម្បីព្យាករណ៍ និងដោះស្រាយការប្រែប្រួលធាតុអាកាស សហគមន៍បានបង្កើតចំណេះដឹងពិសេសមួយតាមរយៈការសង្កេតមើលលំអិតលើ ៖

- រដូវកាល
- ទម្រង់ប្រវត្តិព្យុះ
- ពណ៌ពពកដែលមានភ្លៀង
- គំរូខ្យល់ ទិសខ្យល់ និងប្រភេទខ្យល់

ដែលជួយឱ្យសហគមន៍បង្កើតការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានប្រសិទ្ធភាព ពីព្រោះប្រព័ន្ធចំណេះដឹងគឺបង្កប់នៅក្នុងវប្បធម៌ និងបែបបទសហគមន៍។

ការទទួលស្គាល់របស់អន្តរជាតលើចំណេះដឹងប្រពៃណី នៅក្នុងCCA

- សន្និសីទផែនដីរីយ៉ូ១៩៩២៖ របៀបវារៈ២១ ថ្លែងអំពីចំណេះដឹងមូលដ្ឋាន ចំនួន១៦៦ដង។
- សន្និសីទភាគីទី៤ ឆ្នាំ១៩៩៨នៅអាហ្សង់ទីន៖ការប្រកាសជាផ្លូវការលើកទី១សង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការលើការគោរពចំណេះដឹងនិងវប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិចលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកទេសនិងវិទ្យាសាស្ត្រ GEF 2002 ៖ សង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់ចំណេះដឹងជនជាតិដើមភាគតិចនិងការចូលរួមរបស់មូលដ្ឋាន។
- សន្និសីទភាគីទី១៦ ឆ្នាំ២០១០ នៅមិកសិក្កូ ៖ក្រុបខ័ណ្ឌបន្សាំខេនគូមបញ្ជាក់ថាការពង្រឹងសកម្មភាពបន្សាំត្រូវផ្អែកលើវិទ្យាសាស្ត្រដែលមាន និងចំណេះដឹងប្រពៃណីសមស្រប ដាក់បញ្ចូលការបន្សាំទៅក្នុងសកម្មភាពនិងគោលនយោបាយសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថានពាក់ព័ន្ធ។
- កម្មវិធីការងារណៃរ៉ូប៊ីស្ដីពីឥទ្ធិពល ភាពងាយរងគ្រោះ និងបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឆ្នាំ២០១៤ ៖ អនុសាសន៍សម្រាប់ការបង្កើនការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងនឹងការអនុវត្តបន្សាំនិងដំណោះស្រាយតម្រូវការសហគមន៍មូលដ្ឋាន។

ការអនុវត្តLampisa លើការគ្រប់គ្រងទឹកសហគមន៍ពេលរាំងស្ងួត នៅហ្វីលីពីន

- កសិកម្ម - ប្រភពសំខាន់សម្រាប់ជីវភាពរស់នៅក្នុងតំបន់ភ្នំCordillera
- រាំងស្ងួតអូសបន្លាយនិងកង្វះទឹកគឺជាឧបសគ្គចម្បងក្នុងផលិតកម្មស្រូវ
- ត្រូវការប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទឹកដែលមានប្រសិទ្ធភាពដើម្បីគ្រប់គ្រងការបែងចែកទឹក
- ប្រព័ន្ធLampisa - ការអនុវត្តការបែងចែកទឹកដែលអភិវឌ្ឍន៍ដោយកុលសម្ព័ន្ធPidlisan
- ការចូលរួមសហគមន៍រឹងមាំនៅក្នុងបង្កើត ថែទាំ និងគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។

ការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានសម្រាប់គ្រប់គ្រងមហន្តរាយ នៅ Bangladesh

- ទឹកជំនន់ជាកង្វល់ចម្បងនៅឆ្នេរ Bangladesh
- ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌសាងសង់ផ្ទះ(លើកជើងតាំងឱ្យខ្ពស់ សាងសង់ទម្រគ្រឹះឬស្សីក្នុងផ្ទះ
- ការដាំចេក
- ប្រើប្រាស់ដើមឬស្សីជាក្បូនបណ្តែតដើម្បីបំលាស់ទីលើទឹក
- ដាំត្រែងឬរុក្ខជាតិការពារការហូរច្រោះ

ការស្តារឡើងវិញជីវចម្រុះស្រែដើម្បីដោះស្រាយភាពរាំងស្ងួតនៅMedak, ឥណ្ឌា

- ដំណាំប្រពៃណី ដូចជាស្រូវ មីយេ ពោតសាលី ត្រូវបាន ប្រើនៅក្នុងកំឡុងពេលរាំងស្ងួតធ្ងន់ធ្ងរ។
- ថែរក្សាជីវចម្រុះដំណាំសម្រាប់កសិកម្មខ្នាតតូចជាយុទ្ធសាស្រ្តសំខាន់សម្រាប់បន្សាំភាពរាំងស្ងួត។

ការអភិរក្សដីនិងទឹកតាមរយៈការដាំឫស្សីនៅAssam, ឥណ្ឌា

- ដីវាលរាប និងដីតាមដងទន្លេ
- ជីវភាពរស់នៅពឹងផ្អែកលើសកម្មភាពប្រើប្រាស់ដីនិងកសិកម្ម
- បទពិសោធន៍ជាមួយទឹកជំនន់
- ការដាំឫស្សីដើម្បីការពារច្រាំងពីការបាក់ដោយទឹកជំនន់
- ការការពារការហូរច្រោះភ្លាមៗពីលំហូរទឹកទន្លេ នៅពេលជំនន់ខ្លាំងកំឡុងពេលភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង
- ការពារការហូរច្រោះដី

ការព្យាករណ៍អាកាសធាតុតាមរយៈចំណេះដឹងមូលដ្ឋានសម្រាប់ការដាំដុះនៅវៀតណាម

- តំបន់ឆ្នេរ
- កសិកម្មជាការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតរស់នៅសំខាន់
- បញ្ហាចម្បងគឺកង្វះទឹក (រាំងស្ងួត អ្នួសបុន្លាយ) សម្រាប់ការដាំដុះដំណាំ
- កសិករដាំដំណាំផ្អែកលើការសង្កេតលោកខែ និងមើលទម្លាប់របស់សត្វល្អិត
- ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានត្រូវបានប្រើជាមធ្យោបាយការព្យាករណ៍ធាតុអាកាសមុនពេលដែលឧតុនិយមត្រូវបានបង្កើតឡើង។

ការរស់នៅជាមួយទឹកជំនន់នៅ Singas, នៃប្រទេសប៉ាពួញូហ្គីនេ

- ភូមិS ingas - មានទីតាំងតាមបណ្ដោយស្ទឹងសំខាន់មួយនៃប្រទេសប៉ាពួញូហ្គីនេ
- វិធីសាស្ដ្រសាងសង់ ៖ សាងសង់ផ្ទះលើឈើតជើងពីរ, សង់ពំនូកធំមួយ(គ្របដោយដីនិងរក្សាលំនឹងដោយរុក្ខជាតិ) ក្រោមផ្ទះដើម្បីទប់ទឹកជំនន់ ប្រើប្រាស់សម្ភារៈស្រាលនិងងាយរុះរើដើម្បីកាត់បន្ថយការខូចខាតពេលជំនន់
- ទំនាក់ទំនងសង្គម ៖ ភាពជិតស្និតក្នុងសហគមន៍
- ផែនការប្រើប្រាស់ដី ៖ ការប្រើប្រាស់ដីនិងពេលវេលាធ្វើផែនការត្រូវបានគ្រោង ដើម្បីកាត់បន្ថយការរំខាន ការខូចខាត។ រុក្ខជាត្តិត្រូវបានដាំដើម្បីការពារនិងធ្វើឱ្យមានស្ថេរភាពដី។
- យុទ្ធសាស្ដ្រអាហារ ៖ បង្កើតពូជដំណាំធន់នឹងមុខសញ្ញាគ្រោះមហន្តរាយ (ចេក, ត្រាវ, yum)
- យុទ្ធសាស្ដ្របរិស្ថាន ៖ បង្កើតចំណេះដឹងយ៉ាងច្រើនដើម្បីអាចកំណត់សញ្ញានៃឧបសគ្គ។

ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានក្នុងការបន្សាំ - កសិកម្ម

- យុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុនៅកន្លែងមួយតាមរយៈដំណាំចម្រុះ ដំណាំរួមផ្សំ ការប្រើប្រាស់ដីចម្រុះ
- ការដាំដំណាំអាហារចម្បងច្រើនជាងមួយប្រភេទ
- ការដាំពូជបន្សាំនឹងទឹកជ្រៅ – បង់ក្លាដេស
- ការសម្រេចចិត្តលើគំរូដាំដុះ ផ្អែកលើការព្យាករណ៍អាកាសធាតុមូលដ្ឋាន និងការផ្លាស់ប្តូរពេលវេលាដាំដុះដោយផ្អែកលើធាតុអាកាស
- បច្ចេកទេសប្រមូលទឹករបស់សហគមន៍សម្រាប់ប្រើប្រាស់ពេលរាំងស្ងួត
- ការធ្វើថ្នាក់ដីលើដីចំណោត ការផ្លាស់ប្តូរការប្រើប្រាស់ដីឱ្យស្របតាមសណ្ឋានដីចំណោត នឹងរបៀបធ្វើកសិកម្ម។

ធនធានទឹក

- សាងសង់ទំនប់ និងសាងសង់ជម្រកទឹក
- ដាំរុក្ខជាតិឬដើមត្រែងការពារការហូរច្រោះដី
- ប្រព័ន្ធLampisa នៃការគ្រប់គ្រងទឹកសហគមន៍ក្នុងកំឡុងពេលរាំងស្ងួតនៅតំបន់Cordillera
- ការគ្រប់គ្រងអណ្តូងនិងប្រឡាយសហគមន៍នៅប៉ាគីស្ថាន
- ប្រព័ន្ធស្តុកទឹកក្នុងស្រែ(ច្បារដំណាំជាមួយរណ្តៅទឹក)
- ប្រព័ន្ធWarabandiក្នុងការបែងចែកទឹកនៅពេលរាំងស្ងួត

ជលផល

ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានអំពីការនេសាទបានផលច្រើនជម្រកត្រី ៖

- ចំណេះដឹងលើជម្រកត្រីHilsha
- ការកំណត់ប្រភេទត្រី

វិធីសាស្ត្រនេសាទពេលជំនន់ ៖

- ដាក់មងJ haki J al
- ការនេសាទKua

Indigenous Knowledge in Climate Change Adaptation Policy Process

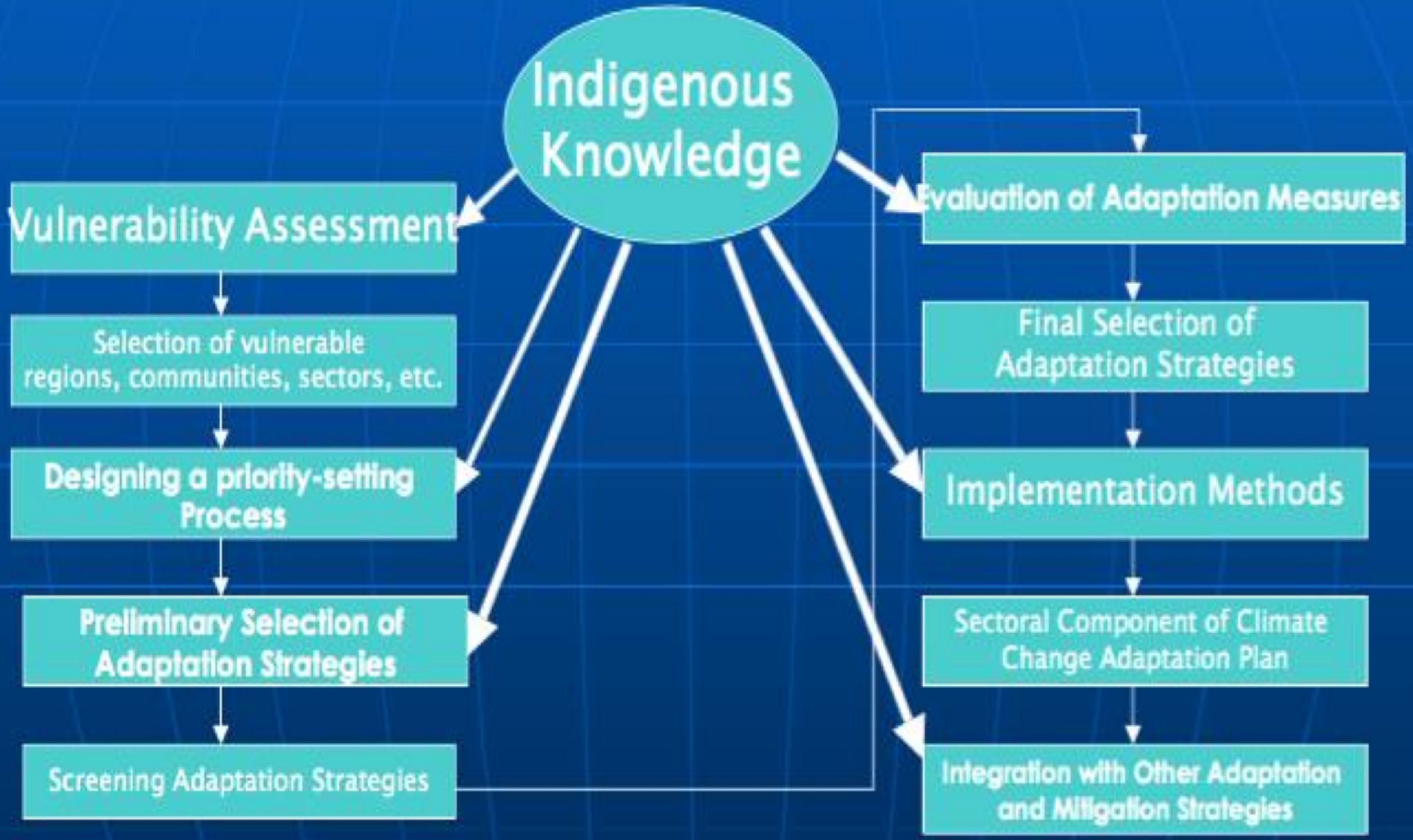

សន្និដ្ឋាន

- ឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺកាន់តែមានភាពធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីភិក នៅពេលដែលសមត្ថភាពបន្សាំទាប
- ការបន្សាំមូលដ្ឋាន គឺមានលក្ខណៈជាក់លាក់ទៅតាមទីតាំង ហើយត្រូវបង្កើតឡើងនៅកម្រិតបុគ្គល និងសហគមន៍
- សកម្មភាពបន្សាំដែលជោគជ័យគឺតែងតែបង្កើតឡើងផ្អែកលើចំណេះដឹងនិងការអនុវត្តបែបប្រពៃណី
- មានសក្តានុពលយ៉ាងច្រើនក្នុងការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងប្រពៃណីដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំរបស់យើងនៅក្នុងវិស័យនានា
- ការដាក់បញ្ចូលនូវចំណេះដឹងមូលដ្ឋានក្នុងផែនការបន្សាំ អាចជាជម្រើសសមស្របសម្រាប់វប្បធម៌ និងបង្ហាញនូវគំនិតដែលមានការរួមបញ្ចូលទូលំទូលាយផងដែរ។

សូមអរគុណ!